Quelle: http://manuscripta.at/?ID=25987
Copyright: Admont, Benediktinerstift

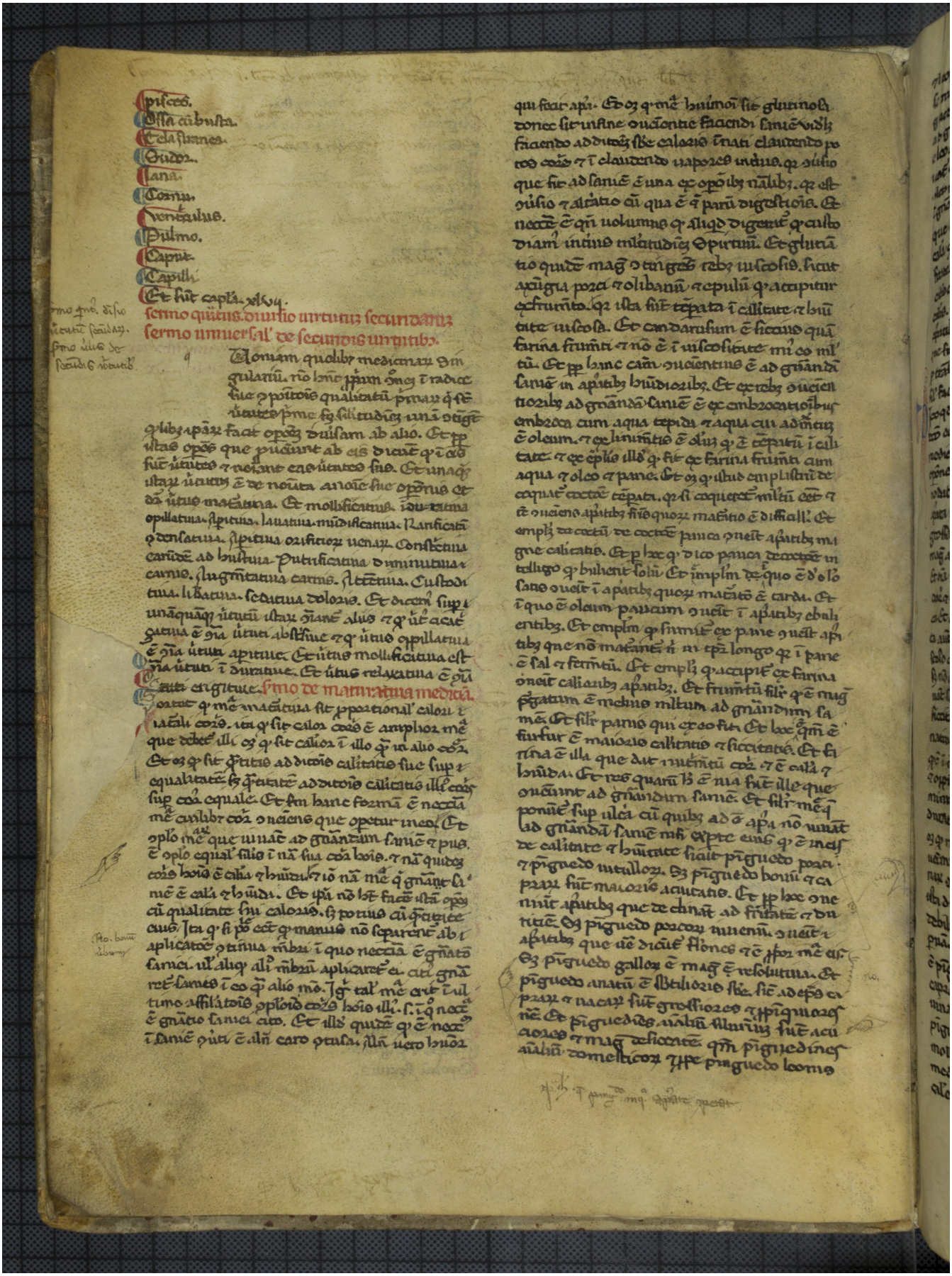

Piscis.
Ossa combusta.
Cela summes.
Guttur.
Lana.
Cornu.
Ventriculus.
Pulmo.
Caput.
Capilli.
Et fit cataplasma. xlvij.

Sermo quintus de uirtutibus secundarum
Sermo uniuersalis de secundis uirtutibus.

Quoniam quelibet medicinarum simplicium non habet plenam omnem in radice sue proprietatis qualitatem primarum et secundarum propter hoc sepe illi studiosi unam utilitatem quelibet operatur facit opera diuersa ab alio. Et propter istas operationes que possunt ab eis dicuntur et cognoscuntur esse uirtutes et notantur eas uirtutes sunt. Et unaquaque istarum uirtutum est de nouita ad notitiam sue operationis et dicitur uirtus maturatiua. Et mollificatiua. Indurciua opillatiua. Spiritiua. Lauatiua. Mundificatiua. Rarificatiua. Densatiua. Spiritiua orificiorum uenarum. Consolidatiua carnis. Ad putrefactiua. Putrefactiua. Diminutiua carnis. Augmentatiua carnis. Stupefactiua. Custodiatiua. Liberatiua. Seductiua dolorum. Et dicam super unaquaque uirtutem istarum quam intendo alio et quod uirtus acutiua est ipsa uirtus abstinuit et quod uirtus opillatiua est ipsa uirtus aperiuit. Et uirtus mollificatiua est ipsa uirtus indurciuit. Et uirtus relaxatiua est ipsa uirtus constringuit.

Sermo de maturatiua medicina.

Dicitur quod medicina maturatiua sit proportionalis calori naturali corporis. Ita quod sit calor corporis et amplior medicina que debet illi. Oportet quod sit calior in illo quam in alio corpore. Et oportet quod sit frigidior ad dictum caliditatis sue sup equalitatem. Et frigiditate ad dictum caliditatis illius corporis sup corporis equale. Et secundum hanc formam est necessarium medicinam corporis oriens que operatur in eo. Et operatio medicinae que uinat ad maturandum sanie et pus est operatio equalis filio in natura sua corporis. Et natura quidem corporis hominis est calida et humida. Et non natura medicinae quod maturat sanie est calida et humida. Et ipsa non habet facere istam operationem cum qualitate sua calorum. Et potius cum frigiditate eius. Ita quod si possibile est quod manus non separentur ab applicatione et tunica membri in quo necessaria est maturatio sanie. Vel aliquid alii membri applicatione ei. Cum maturatione sanies in eo quod alio modo. Igitur talis medicina erit in ultimo assimilatorum operationum hominis illius. Scilicet in quo necessaria est maturatio sanies. Et illa quidem quod est necessaria sanie quia est alia caro quia. Illa uero humoris qui fiat apti. Et ostendit quod medicinam sic glutinosam donec sit instinctus oculentia faciendi sanie uidelicet faciendo ad dictum sicut calorem tunicae claudendo poros corporis et claudendo uapores interius. Quia ipsius que fit ad sanie est una ex operationibus naturalibus. Quia est ipsius et alteratio cum qua est et parum digestionis. Et necessitate est qui uolumus quod aliquid digeratur quod ausculdiam intinus multitudinem spiritum. Et glutinatio quidem magis oportet rebus uiscosis. Sicut axungia porci et olibanum et pulium quod accipitur et fruntur. Quia illa fuit temperata in calitate et humitate uiscosa. Et cataplasmum est sicuti quod farina frumenti et non est in uiscositate minus et humitate. Et propter hanc causam oculentius est ad grandum sanie in apostibus humidioribus. Et ex rebus oculentioribus ad grandum sanie est ex embrocationibus embrocatio cum aqua tepida et aqua cum admixtus est oleum. Et ex liniminibus est oleum quod est tepidum in calitate. Et ex epithimis illis quod fit ex farina frumenti cum aqua et oleo et pane. Et oportet quod illud emplastrum de coquere coctae tepidum. Quia si coquetur multum est et est oculens apostibus fixis quoque maxime est difficilis. Et emplastrum de coctum de coctae panis quod est apostibus minus calidis. Et propter hoc quod panis decoctae intelligo quod habent solum. Et impletum de quo est dolor sanus oculum est in apostibus quoque maxime est cardui. Et in quo est oleum paucum oculum est in apostibus cibalentibus. Et emplastrum quod fiunt ex pane oculum est apostibus quae non maturantur nisi in tempore longo quia in pane est sal et fermentum. Et emplastrum accipitur ex farina oculum est calientibus apostibus. Et frumentum filius quod est magis pegatum et melius multum ad grandum sanie. Et filius panis qui ex eo fit. Et hoc quod est furfur est maioris caliditatis et siccitatis. Et farina est illa que dicitur mundum et est calida et humida. Et res quarum habet est illae que oculunt ad grandum sanie. Et filius mel quod ponitur sup ulcera cum quibus ad est apta non unitur ad grandum sanie nisi expte eius quod est magis de calitate et humitate fiant pigmenta porci et pigmenta metallorum. Et pigmenta bouis et capra fuit maioris acutiatis. Et propter hoc oculum unitur apostibus que de chinit ad firmitatem et duritatem. Et pigmenta porcorum minimum oculum est apostibus que non dicitur flones et est propter mel ex. Et pigmenta gallorum est magis et resolutiua. Et pigmenta anatum et subtiliorum sicut sed et capra et naturae fuit grossiores et pigmentorum. Et pigmentum hominum fuit acutiores et magis deliciatae. Quam pigmentum hominum domesticorum. Et pigmentum leonis